

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

W sprawie R. N. – sędziego Sądu Rejonowego w P.
po rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu w dniu 22 maja 2024 r.
wniosku sędziego R. N. o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i
bezstronności przez SSN Pawła Wojciechowskiego w sprawie I ZSK 29/22

postanawia odrzucić wniosek.

UZASADNIENIE

W dniu 27 października 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy sędziego R. N. - adwokata R. S., w sprawie o sygnaturze akt I ZSK 29/22 o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego Pawła Wojciechowskiego na podstawie art. 29 § 5 i § 6 pkt 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 1093 ze zm., dalej jako: „ustawa o Sądzie Najwyższym”) i stwierdzenia istnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Pawła Wojciechowskiego braku spełniania wymogów niezawisłości i bezstronności skutkujące wyłączeniem tego sędziego od rozpoznania przedmiotowej sprawy.

Okolicznościami uzasadniającymi wniosek, według pełnomocnika są powołanie sędziego Sądu Najwyższego Pawła Wojciechowskiego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), oraz to, że sędzia ten został powołany do pełnienia urzędu w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, której to rzekomo legalności powołania miał dotyczyć list do

OBWE podpisany przez sędziego R. N., co stanowi treść zarzutu dyscyplinarnego w przedmiotowej sprawie. Ponadto, jak wynika z zarzutu przedstawionego sędziemu, miał on rzekomo kwestionować w powyższym piśmie skuteczność powołania sędziów orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, co oznacza że pośrednio rozstrzygając sprawę dyscyplinarną sędzia Paweł Wojciechowski będzie wypowiadał się we własnej sprawie.

Powyższe okoliczności, według obrońcy sędziego R. N. oznaczają, że sędzia Sądu Najwyższego Paweł Wojciechowski przy rozpoznawaniu sprawy o sygn. akt I ZSK 29/22 nie będzie spełniał podstawowych standardów niezawisłości i bezstronności wyznaczonych przez polski porządek konstytucyjny oraz unijny system praworządności gdyż postępowanie dyscyplinarne jest prowadzone w związku z podpisaniem przez sędziego R. N. pisma do ambasadora I.S. - dyrektora Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek obrońcy sędziego R. N. – adwokata R. S., złożony w trybie art. 29 § 5 i n. ustawy o Sądzie Najwyższym nie spełnia określonych w ustawie warunków jego dopuszczalności i z tych przyczyn podlega odrzuceniu.

Zgodnie z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności).

Na podstawie art. 29 § 9 i § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym, wniosek o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności powinien czynić zadość

wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki określone w art. 29 § 5 powołanej ustawy o Sądzie Najwyższym oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Wniosek niespełniający tych wymagań podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., III CB 23/22). W postanowieniu z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22, Sąd Najwyższy trafnie zauważył, że skoro w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez Sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, należy stwierdzić, iż nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego Sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (w szczególności czynności jurysdykcyjnych, prejurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi w sferze publicznej czy innej działalności publicznej), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Oznacza to, że przedmiotem badania w trybie art. 29 § 5 ustawy jest dochowanie „wymogów” (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy. Ścisły związek badania z konkretną sprawą potwierdza to, że powinno ono uwzględniać okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22).

Sąd Najwyższy aprobuje stanowisko zawarte w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2023 r., w sprawie, I ZB 44/22, zgodnie z którym przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem

w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności. Podobne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny, który w uzasadnieniu postanowienia z 14 lutego 2023 r., I FSK 2040/22 wskazał, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego. Tym samym podważenie niezawisłości lub bezstronności sędziego nie może opierać się jedynie na stwierdzeniu, że sędzia został powołany na wniosek KRS ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Konieczne jest powołanie innych okoliczności konkretyzujących, jakie okoliczności towarzyszące powołaniu konkretnego sędziego oraz występujące po jego powołaniu i mające ścisły związek z jego osobą oraz osobą wnioskodawcy mogą wpływać na brak bezstronności i niezawisłości sędziego w danej sprawie.

Szczegółowa analiza wniosku o zbadanie standardów bezstronności i niezawisłości przez sędziego Sądu Najwyższego Pawła Wojciechowskiego uzasadnia twierdzenie, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w związku z § 9 ustawy o Sądzie Najwyższym wymogu wskazania okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego, opiera się on w istocie nie na indywidualnych okolicznościach powołania tego sędziego na urząd Sędziego Sądu Najwyższego, lecz koncentruje się na występującej zdaniem obrońcy, systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której obrońca upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie powołanej wyżej ustawy nowelizującej z 8 dnia grudnia 2017 r. Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. ustawy o Sądzie Najwyższym, gdyż celem tej instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów (mającego swe źródło w Konstytucji RP), ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej

sprawy. Tymczasem we wniosku żadne indywidualne okoliczności mające odniesienie do przedmiotowej sprawy obwinionej nie zostały wskazane.

Niezależnie od powyższego obrońca nie wskazał też żadnych konkretnych okoliczności, które wystąpiły po powołaniu sędziego Pawła Wojciechowskiego do Sądu Najwyższego i które miałyby podważać zaufanie do jego bezstronności i niezawisłości w przedmiotowej sprawie dyscyplinarnej. Nie stanowią takowych podnoszone we wniosku okoliczności, których dotyczą zarzuty dyscyplinarne zarzucane sędziemu R. N. Rozważania w istocie rzeczy ogniskują wokół rozwiązań systemowych i nie wskazują bynajmniej na to, że sędzia Paweł Wojciechowski miałby wypowiadać się we własnej sprawie rozpoznając sprawę sędziego R. N..

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uznał, że wniosek nie spełnia wymagań formalnych, określonych w art. 29 § 9 pkt 1 i 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, dlatego też stosownie do art. 29 § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym orzekł jak w sentencji.

[M. T.]

[ms]